

**Salon kaupungin työllisyysohjelma
2019-2020**

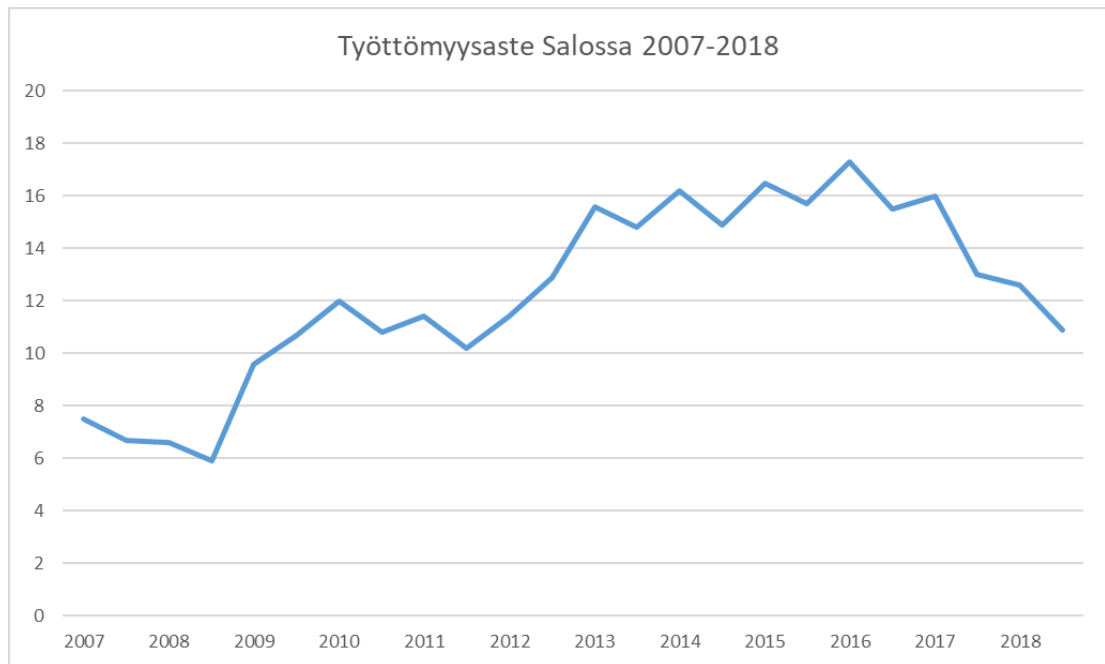
1. Työllisyyspalvelut mukana luomassa joka päivä parempaa Saloa

Salon kaupungin perustehtävä on kuntapalvelujen järjestäminen asukkaille niin, että Salossa on hyvä elää, asua ja yrittää. Visiota "Salo –joka päivä parempi" tavoitellaan vahvasti myös vuosille 2019–2020 päivitetyn työllisyysohjelman tavoitteiden kautta. Uusi työllisyysohjelma 2019–2020 on päivitetty aiemman, vuosien 2017–2018 ohjelman pohjalta huomioiden ne lukuisat muutokset, jotka toimintakentässä ovat jo ehtineet tapahtua kuluneen kahden vuoden aikana. Nykyinen työllisyyspalveluyksikkö on ollut toiminnassa vuoden 2017 alusta lähtien, mutta toimintoja kehitetään edelleen asiakaskuntaa mahdollisimman hyvin palveleviksi.

Salon aiempi työllisyysohjelma oli laadittu silloista Sote- ja maakuntauudistusaikataulua silmällä pitäen. Uudistuksen lykkääntyessä päätettiin työllisyysohjelmaa uudistaa vuosille 2019–2020. Työllisyysohjelman päivittämisessä on hyödynnetty aiemman ohjelman säännöllistä seurantatyöskentelyä, johon ovat osallistuneet tavoitteiden mukaisten toimenpiteiden vastuuhenkilöt. Lisäksi uutta ohjelmaa varten teetettiin kysely kaupunginhallituksen jäsenille sekä toinen kysely kaupunginjohtajan johtoryhmälle, kaupungin työllisyydenhoitoon osallistuvalla henkilöstöllä, kaupungin työllisyydenhoidon ohjausryhmän jäsenille sekä sidosryhmille. Uusi työllisyyden kehittämishanke VOIMA osallistui aktiivisesti uuden ohjelman laatimiseen.

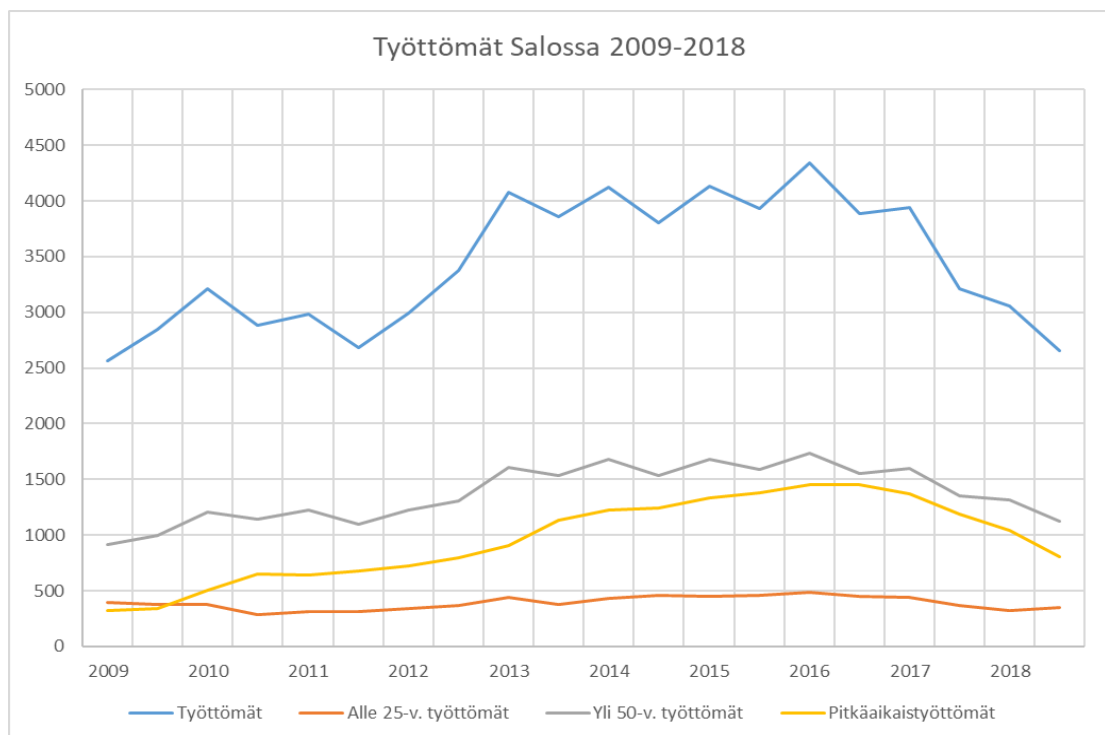
Salon uudessa, keväällä 2018 hyväksytyssä kaupunkistrategiassa 2026 valittiin painopistealueiksi sujuvat prosessit, aktiivinen yrittäjyys, luova edelläkävijä ja osaava henkilöstö. Työllisyyspalvelut ja sen läheinen verkosto toteuttavat kaupunkistrategiaa näiltä kaikilta osin. Sujuvat prosessit ja asiakaslähtöiset toimintatavat ovat läpileikkaavia periaatteita palveluiden kehittämisessä, kun kohderyhmänä ovat työttömät kuntalaiset. Aktiivista yrittäjyyttä voidaan tukea varmistamalla työnhakijoiden jouhevät siirtymät avoimille työmarkkinoille ja tarjoamalla tuki näihin prosesseihin. Tämän päivän työllisyydenhoidossa tulee olla luova edelläkävijä ja sitä toteutetaan monipuolisella kehittämistoiminnalla, rohkeilla kokeiluilla ja uusilla avauksilla. Tämän kaiken toteuttamiseksi osaava henkilöstö on keskeisessä roolissa. Laadukkaat ja ajantasaiset palvelut edellyttävät alati uudistuvaa osaamista mutta myös henkilöstön positiivista asennoitumista asiakastyöhön ja toimintojen toteuttamiseen.

Salon työllisyystilanne on ollut haasteellinen koko vuosikymmenen alun ajan talouden taantuman ja teollisuuden rakennemuutoksen takia. Pitkäaikaistyöttömien (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä) määrä kasvoi voimakkaasti vuoteen 2016 asti mutta on nyt kääntynyt nopeaan laskuun. Kaupunki yhteistyökumppaneineen on ollut mukana luomassa aktiivisesti uutta suuntaa paikalliselle talouselämälle, johon kuuluu Invest-in toiminta ja vuonna 2017 avattu Salo Iot Campuksen toiminta. Elinkeinoelämän kasvun ja talouden yleisen piristymisen odotetaan jatkuvan Varsinais-Suomessa edelleen. Salossa oli vuoden 2018 syyskuussa 2511 työtöntä, joka on 18 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Salon työttömyysaste oli syyskuussa 2018 10,3 %.

Kuvio 1. Työttömyysasteen % kehitys Salossa 2007–2018. (lähde: Toimiala Online.)

Myös nuorten sekä ikääntyvien työttömyys on Salossa vähentynyt. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli elokuussa 2018 349 henkilöä (Elokuussa 2016 sama luku oli 449). Pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt nopeasti, yli vuoden työttömänä olleita oli elokuussa 2018 804 henkilöä, joka on yli 30 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Miesten osuus kaikista työttömistä on 53 %.

Kuvio 2. Työttömyyden rakenne ja kehitys Salossa vuosina 2009–2018. (lähde: Toimiala Online.)

Työpaikkaomavaraisuus on laskenut tasaisesti vuodesta 2011 lähtien, jolloin se oli vielä yli 100 %. Tämänhetkinen työpaikkaomavaraisuus on n. 90 %. Vuonna 2016 Salosta pendelöiviä oli yli 5000 ja pendelöijien määrä on viimeisen kuuden vuoden aikana noussut 1000 henkilöllä ja tämän kehityksen voidaan arvella jatkuvan.

Rakennemuutoksen jälkeisten vuosien ja työpaikkojen kohtaanto-ongelman lisäksi Salo on uusien haasteiden edessä. Viime vuosina asukasluku on ollut laskussa poismuuton ja syntyvyyden pienenemisen johdosta. Työikäisen väestön vähetessä ja kaupungin kasvun ja elinvoimaisuuden tukemiseksi työllisyyspalveluiden tehtävänä on varmistaa työttömänä olleille riittävä tuki, jotta kaikki saatavilla oleva työvoimapotentiaali on käytettävissä tulevinakin vuosina.

Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden välillä tehdään jatkuvaa yhteistyötä. Salon elinkeinopoliittisessa ohjelmassa on työllisyysasteen nostamiseksi asetettu yhdeksi alatavoitteeksi työpaikkojen määrän kasvu. Tämän alatavoitteen toteutuksen vastuu on pääosin kaupunkikehityspalveluilla. Muita alatavoitteita, jotka vaikuttavat työllisyysasteeseen ovat salolaisten yritysten toimintaedellytysten ja kasvun turvaaminen, uusien yritysten sijoittuminen Saloon ja uuden yritystoiminnan syntyminen. Näiden alatavoitteiden suhteen kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä Yrityssalo Oy:n kanssa. Yrityksille suunnatuissa palveluissa kehitetään työllisyyspalvelujen sisäistä yritys yhteistyön koordinaatiota kokonaisvaltaisen yrityspalvelun aikaansaamiseksi.

Yritysharava-puhelinhaastattelujen avulla selvitettiin alkuvuodesta 2018 Salon seudun yritysten työvoima-, osaamis- ja kehittämistarpeita. Haastattelut tehtiin puhelimitse ulkopuolisen call centerin toimesta Salon ja Someron kaupunkien sekä Yrityssalon, Salon seudun ammattiopiston ja Turun ammatti-korkeakoulun toimeksiannosta. Salossa haastatteluilla tavoitettiin valituilta toimialoilta 1762 yritystä.

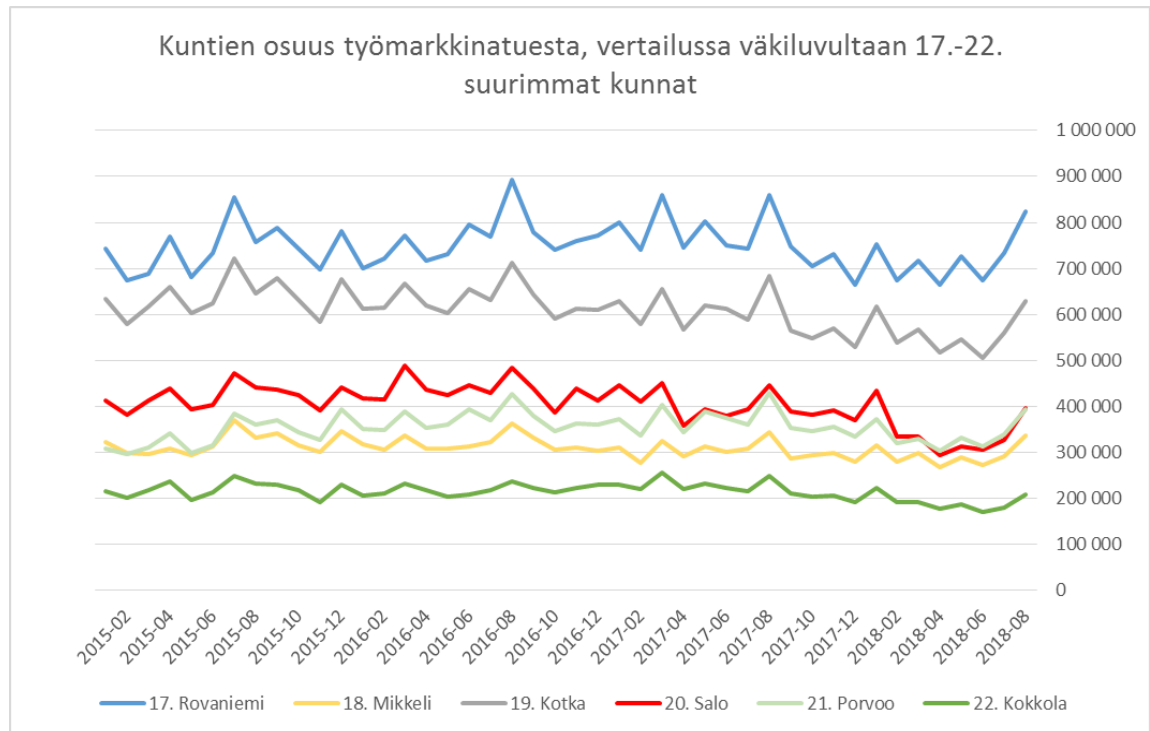
Haastatteluissa ilmeni, että rekrytointitarpeita on eri puolilla Saloa ja kaikilla toimialoilla, mutta erityisesti teollisuuden, rakentamisen ja kaupan alan yrityksissä. 222 yritystä on ilmoittanut rekrytointisuunnitelmistaan. Parhaimmillaan rekrytointitarve on vuoden sisällä jopa 580 henkilöä. Osassa yrityksiä rekrytointiprosessi oli jo käynnissä mutta suurin osa rekrytointitarpeesta realisoituu seuraavan vuoden aikana. Kyselyn perusteella yritykset ovat valmiita myös kouluttamaan oppimishaluisen henkilön tehtävään lyhyellä koulutuksella, ilman että henkilöllä on ammattitutkintoa. Välittömästi rekrytointitarpeesta ilmoittaneet yritykset kontaktoitiin Salon kaupungin työllisyyspalvelujen ja Voitto – työllisyys hankkeen toimesta ja tulevia tarpeita ilmoittaneet yritykset kontaktoidaan työllisyyspalvelujen ja Voima –työllisyys hankkeen toimesta vuoden 2018 loppuun mennessä. Jatkuvalla, ympärivuotisella kyselymenettelyllä voitaisiin vähemmällä resursseilla kohdentaa kontaktointi eri toimialoille niiden sesonkien mukaisesti ja näin auttaa yrityksiä työvoiman saatavuuteen liittyvissä asioissa sesongit huomioiden.

2. Työmarkkinatuen osarahoitus vaatii edelleen aktiivista panostusta

Salon kaupungin talouden sopeuttamisohjelmassa asetettiin vuosille 2016–2018 tavoitteeksi vähentää kunnan työmarkkinatukimaksuja 1 M€. Monipuolisilla toimenpiteillä on pyritty varmistamaan ns. passiivituen kääntäminen aktivoiviksi toimenpiteiksi, joilla tuetaan pitkään työttömänä olleiden työllistymistä ja aktiivisuutta. Toimenpiteiden avulla ja työmarkkinatilanteen viimeaikaisella piristymisellä on vasta vuonna 2018 saatu aikaan selvää laskua työmarkkinatukimaksuissa. Mikäli mittavia toimenpiteitä työllisyyden edistämiseksi ei olisi tehty, tilanne niin kaupungin työmarkkinatukimaksujen kuin työnhakijoiden osalta olisi merkittävästi huonompi. Tilanne vaatii kuitenkin edelleen

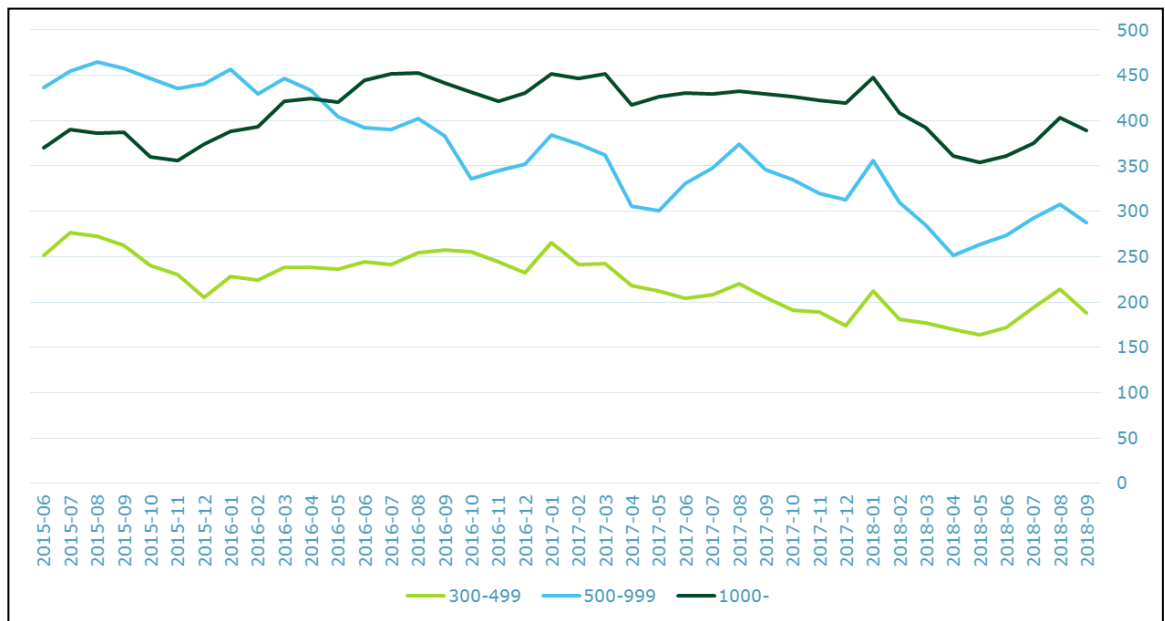
aktiivista työskentelyä asian parissa ja kaupungin vahvaa panostusta asiaan. Tavoitteena on, että hiljalleen päästäisiin ennakoimaan tilanteita siten, että valuma kunnan osarahoittamalle työmarkkinatuella saataisiin tyrehtymään.

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki on Salon työllisyyspalveluiden taloudessa edelleen suurin menoerä. Vuodesta 2015 kotikunta on osarahoittanut työttömien työmarkkinatuesta 50 % kun kuntalainen on saanut 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella ja 70 % kun työmarkkinatukea on maksettu 1000 päivää. Salo on maksanut kuntarahaa vuonna 2015 5,0 M€, 2016 5,2 M€ ja 2017 4,8 M€. Vuoden 2018 työmarkkinatukikustannuksiksi arvioidaan syyskuuhun mennessä maksettujen kustannusten osalta yht. 4-4,1 M€.

Kuvio 3. Väkiluvultaan 17.-22. suurimman kunnan vertailu työmarkkinatuen kuukausimaksuissa. (lähde: Kelasto.)

Työmarkkinatukilistan analyysi ja sen säännöllinen päivittäminen yhdessä TE-palveluiden kanssa syksystä 2015 lähtien ovat auttaneet niin kokonaistilanteen hallinnassa kuin yksilöllisessä asiakastyössä. Uusien ja pidempään listalla olleiden työttömien asiakkaiden palvelutarve esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan tai monialaisen palvelun osalta arvioidaan säännöllisellä sosiaalipalveluiden ja TE-palveluiden työparityöllä. Seurannan avulla saadulla tiedolla on voitu kehittää uusia palveluja, lisätä palvelutarjontaa tarpeiden mukaan tai suunnata palveluja määrätyille kohderyhmille. Esimerkiksi hyvin pitkän työttömyysjakson (1000 pv tmt) omaaviin työttömiin on panostettu erityisesti.

Kuvio 4. Salon osarahoittaman työmarkkinatuen piirissä olevien työttömien työnhakijoiden määrien kehitys 1/2015-9/2018 työttömyyden perusteella maksettujen työmarkkinatukipäivien mukaan. (lähde: Kelasto.)

Salon osarahoittaman työmarkkinatuen piirissä oli heinäkuussa 2018 yhteensä 866 henkilöä. Kohderyhmästä 14 % oli arvioitu olevan valmiudet siirtyä suoraan avoimille työmarkkinoille ja 24 % oli tuetusti työhön siirtyviä. Henkilöitä, joiden ensisijainen tarve on terveydentilan selvittäminen tai kuntoutus oli 18 %. Sosiaalista kuntoutusta (käytännössä sosiaalipalveluja) ensisijaisesti tarvitsevia oli 22 %. Loppuosa kohderyhmästä oli henkilöitä joiden tulisi kehittää osaamistaan (15 %) sekä suunnan ja tavoitteiden selkiyttämistä tarvitsevia henkilöitä (2 %). Kuntarahoitteisen työmarkkinatuen piirissä voidaankin todeta Salossa olevan hyvin heterogeeninen joukko työnhakijoita, jotka hyötyvät erityyppisistä palveluista.

Huomioiden tarve pienentää kunnan työmarkkinatukimaksuja sekä asiakaskunnan moninaiset tarpeet työllistymisensä edistämiseksi edellyttävät kunnan palveluissa mahdollisimman osuvan palvelutarjonnan kehittämistä, jolla osin myös täydennetään TE-toimiston palveluvalikoimaa. Salon kaupunki on tarjonnut runsaasti palkkatukityöpaikkoja vuodesta 2016 lähtien. Erityisenä painopisteenä toimenpiteiden kehittämisessä on ollut kuntouttavan työtoiminnan monipuolinen tarjonta. Työllisyyspalveluissa on järjestetty kuntouttavan työtoiminnan TYKY-ryhmiä, ulkotyöryhmätoimintaa (Iskuryhmä) sekä yhdessä sosiaalipalveluiden kanssa toimintaa päihdeongelmallisille ja hyvin pitkään työttömänä olleille tukea tarvitseville työnhakijoille. Kansalaisopisto on lähtenyt mukaan yhteistyöhön tarjoamalla edullisesti lukuisia kuntouttavan työtoiminnan kursseja. Lisäksi yhdistyksiltä hankitaan monipuolisia ryhmäpalveluja kuntouttavaan työtoimintaan. Panostamalla työllisyyspalveluiden sisällä vaikeasti työllistyvien työ- ja toimintakyvyn arviointeihin ja riittävään lääkäriresurssiin on saatu tuloksia terveysongelmaisten työnhakijoiden osalta.

Salossa tehty laaja-alainen työ työmarkkinatuen saajien aktivoimiseksi näkyy Kelan laatimissa tilastoissa. Työmarkkinatukea yli 300 päivää saaneiden aktivointiaste (asiakas osallistuu kuntouttavaan työtoimintaan, työkokeiluun, koulutukseen yms.) oli toukokuussa 2018 koko maassa 40 % (5/2017 35,9 %), Varsinais-Suomessa 40,9 % (5/2017 37,3 %) ja Salossa 45,3 % (5/2017 39,2 %).

Asiakaslähtöinen työllisyysneuvonta edellyttää monialaista yhteistyötä useiden toimijatahojen kanssa. Salossa yhteistyön kulttuuria on rakennettu hyvällä menestyksellä jo vuosia, mutta se vaatii jatkuvaa työstämistä. Eri toimijoiden kokoaminen saman katon alle on helpottanut asiakkaan tilanteen edellyttämää yhteistyötä. Waltissa työskentelee kaupungin työllisyyspalveluiden lisäksi useita sosiaali- ja terveyspalveluiden työntekijöitä. Samoissa tiloissa toimivat myös TE-palvelut, Kelan kuntoutuksen (1 pv/vk) ja A-klinikan palvelut (1 pv/2vk). Asiakkaan tilanteen edellyttäessä yhteistyötä tehdään myös esim. erikoissairaanhoidon, oppilaitosten, kriminaalihuollon ja palveluntuottajien kanssa. Palvelupiste Voimalan 2.0 toiminnassa on työllisyyspalveluiden eri toimintojen lisäksi viikoittain mukana mm. Salon seudun ammattiopisto, yhdistysten talousneuvonta, työvoiman vuokrausyritys sekä nuorten Ohjaamossa päivittäin nuorisot- ja TE-palvelut.

3. Visiona räätälöidyt ratkaisut työttömyyteen

Kunnallisten työllisyyspalvelujen perustehtävä on jonkin verran muuttunut viime vuosina. Työmarkkinatuen rahoitusvastuun muutos, vaikea työllisyystilanne ja TE-palveluissa tapahtuneet muutokset ovat osaltaan lisänneet työllisyyspalvelujen tehtäviä etenkin heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien kuntalaisten työllistymisen edistämiseksi ja työkyvyn ylläpitämiseksi. Kunnan tulee huolehtia alueensa elinvoimaisuudesta ja kuntalaistensa hyvinvoinnista. Kunnan lakisääteisiä työllisyystehtäviä on osallistua TYP-toimintaan, osallistua aktivointisuunnitelmiin ja järjestää kuntouttavaa työtoimintaa, osallistua työmarkkinatuen rahoitukseen, hoitaa kunnan työllistämismäärärahat sekä järjestää terveysneuvontaa ja terveystarkastuksia työttömille. Lisäksi nuorisolaissa on säädetty etsivästä nuorisotyöstä ja monialaisesta yhteistyöstä.

Salon kaupungin työllisyyspalvelujen tehtävänä voidaankin nähdä nykyisessä tilanteessa lakisääteisten tehtävien lisäksi laajasti kaikenlainen työllisyyden ja työkyvyn edistäminen niiden henkilöiden osalta, joita uhkaa työttömyyden pitkittyminen. Kunnan työllisyysneuvonnan ensisijaista kohderyhmää ovat monialaista tukea työllistymiseensä tarvitsevat asiakkaat (TYP), kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat (aktivointiehto), pitkään työttömänä olleet (erityisesti yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneet, osatyökykyiset, terveysongelmaiset ja maahanmuuttajat) sekä nuorisotakuun piirissä olevat nuoret työttömät työnhakijat, joiden on vaikea löytää ratkaisua työllistymiseensä. Lisäksi erilaisilla toiminnoilla voidaan edistää myös muiden työttömien kuntalaisten aktiivisuutta, hyvinvointia, osallisuutta ja työllistymistä. Työllisyyspalvelut palvelevat osaltaan myös työnantaja-asiakkaita ja työnantajien kanssa tehdäänkin monipuolista yhteistyötä työllisyyden edistämiseksi.

Tulevaisuuden tavoitteena on saada lisää työtä Saloon ja salolaisille, mikä toteutuu yleisen talouden kohenemisen ja uusien työpaikkojen myötä. Varsinais-Suomen positiivisen rakennemuutoksen vaikutukset työllisyydessä auto- ja telkkateollisuuden kohentuessa tulevat vääjäämättä vaikuttamaan myös salolaisten työnhakijoiden tilanteeseen, mutta myös Saloon kaivataan lisää työpaikkoja. Työllisyystilanteen parantuessa tulee edelleen huolehtia vaikeimmin työllistyvien työllistymisen edistämisestä, koska pitkään työttömänä olleiden työllistyminen on edelleen vaikeaa.

Salon kaupungin työllisyyspalveluiden **visiona** on löytää jokaiselle asiakkaallemme hänen henkilökohtaista tavoitettaan palveleva ratkaisu, mikä vie pois työttömyydestä. Oikean ratkaisun löytäminen voi myös vaatia palveluidemme muokkaamista tai kehittämistä asiakkaan tarpeiden mukaisiksi. Työllisyyspalveluissa pyritään joustavaan ja innovatiiviseen työotteeseen, jossa rohkeasti ja asiakasta kuullen haetaan oikein ratkaisu

jokaisessa tilanteessa, kun palvelemme asiakasta. Oikeiden ratkaisujen löytäminen edellyttää usein myös hyvää yhteistyötä sidosryhmien kanssa.

4. Työllisyyspalveluiden moninainen toiminta

Salon kaupungin työllisyyspalvelut ovat osa kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalveluja. Päätöksenteossa palvelualue on suoraan kaupunginhallituksen alaisuudessa. Vuoden vaihteessa 2017 työllisyyspalveluissa tapahtui yhdistyminen, kun Waltin toimintoja siirrettiin aikuissosiaalityöstä osaksi työllisyyspalveluja. Muutoksessa kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen, Waltin työpajatoiminta ja työllisyys-hankkeet siirtyivät työllisyyspalveluihin. Myös työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) ja sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoiminta ovat työllisyyspalveluiden yhteydessä vaikka ovatkin hallinnollisesti edelleen hyvinvointipalveluissa.

Työllisyyspalvelut sijaitsevat suurimmaksi osaksi Salorankadulla Waltissa. Toimintoihin kuuluvat seuraavat kokonaisuudet:

- 1) kaupungin työllistäminen
- 2) työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu, TYP
- 3) pitkäaikaistyöttömien terveydenhuolto
- 4) kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen
- 5) Waltin työpajatoiminta
- 6) työllisyys-hankkeet

Kuvio 5. Salon kaupungin työllisyyspalvelut, Waltin toiminnot syksyllä 2018.

Työllisyydenhoidossa työskenteli syksyllä 2018 kaupungin henkilöstöä 40,5 työntekijää, joista 28,5 henkilöä määräaikaissa työsuhteessa. Tämän lisäksi 2 lääkäriä ja 1 sosiaaliohjaaja tekivät ajoittain töitä Waltissa. Suoraan työllisyyspalveluiden alaisuudessa työskenteli yhteensä 34,5 työntekijää ja sosiaali- ja terveystyöpalveluiden henkilöstöä Waltissa työskenteli 6 työntekijää. Lisäksi Waltissa TYPissä työskentelee säännöllisesti

osa-aikaisesti te-palveluista 5 ja Kelasta 1 henkilöä. Saman katon alla työskenteleminen luo hyvät edellytykset asiakaslähtöiselle yhteistyölle sekä toiminnan kehittämiseksi. Salon työllistämistukiasioita (ns. Salo-lisä) käsitellään Waltin lisäksi Halikon virastotalolla, jossa hoidetaan myös työllisyysavustusten maksatus.

Vuoden 2017 keväällä perustettiin pääkirjaston kahvilatilaan työnhakijoiden palvelupiste Voimala 2.0. Taustalla oli jo päättyneen Voitto ESR -hankkeen palveluiden kehittämiseen liittyvien selvitysten tulos. Sekä kaupunkilaiset että yhteistyökumppanit olivat toivoneet matalan kynnyksen palvelu- ja kohtaamispaikkaa työttömille. Toimintaan kuuluu salolaisien työnhakijoiden tukeminen työ- ja koulutushauissa sekä työpajana toimiva kahvila, joka palvelee kaikkia salolaisia sekä lisääntyvässä määrin myös kirjaston tilojen kokoustarjoiluiden tilaajia. Vuonna 2018 Voimalan kävijämäärä on lähtenyt hyvin kasvuun ja toimintaa kehittämään on saatu Ohjaamo sekä Voima ESR-hanke. Ohjaamossa työskentelee mm. TE-toimiston ja nuorisopalveluiden työntekijöitä. Ohjaamo on valtakunnallinen toimintakonsepti, jossa palvelee 15–29-vuotiaita matalan kynnyksen periaatteella, oli nuoren tilanne millainen tahansa. Ohjaamon, Voimalan ja Voima -hankkeen yhteistyöllä tullaan kehittämään Voimalan sisältöjä mm. erilaisilla tapahtumilla, asiakkaiden osallisuuden tukemisella sekä taustaverkoston ja yritysyrityksiä tiivistämällä.

4.1. Palkkatuella työllistäminen ja työnantajien tukeminen kannattaa

Salon kaupunki on panostanut vahvasti työllistämiseen palkkatuella. Taustana työllistämiseksi on työmarkkinatukilista-analyysin yhteydessä selvinnyt työhön suuntaavien työttömien työnhakijoiden runsas määrä. Työllistämiseksi on pystytty palauttamaan henkilö pitkän työttömyyden jälkeen takaisin työelämään. Työllistämistoimintaan kehitettiin Voitto-hankkeessa (2015–2018) asiakaslähtöinen toimintamalli, jolla pyrittiin mahdollisimman hyvään vaikuttavuuteen. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen (300 pv) piirissä oleville työnhakijoille tarjotaan työtä 8 kk, veloitetyöllistettävillä 6 kk ja työsuunnittelijoille yleensä 1-2 vuotta. Työmarkkinatukilistaisten työllistämiseksi on panostettu edelleensijoituksiin alueen yrityksissä.

Vuonna 2017 Salon kaupunki työllisti yhteensä 200 työtöntä, joista 69 henkilöä edelleensijoitettiin yrityksiin. Turun ammattikorkeakoulun opiskelijat (Valve ja Juselius 2018) tekivät kesällä 2018 Salon kaupungille vuonna 2017 työllistetyille 300 pv työmarkkinatukea saaneille henkilöille kyselyn, jossa työllisyyspalveluiden pyynnöstä selvitettiin mm. palkkatukityön vaikuttavuutta jatkotyöllistymiseen työsuhteen päättymisen jälkeen. Vastanneista (yht. 60 kpl) kaupungin palvelualueilla työskennelleistä 37 % ja edelleensijoitetuista 52 % kertoivat kokevansa työsuhteen auttaneen heitä jatkotyöllistymisessä. Vaikka jatkotyöllistymistä ei olisi tapahtunut, koettiin palkkatukityöllä olleen useissa tapauksissa positiivisia vaikutuksia hyvinvointiin kuten mielialaan (etenkin edelleensijoitetuissa) mutta myös työelämässä tarvittaviin taitoihin ja työelämävalmiuksiin. Kehittämistarpeena työllistämiseksi nähtiin yksilöllinen tuki työsuhteen aikana.

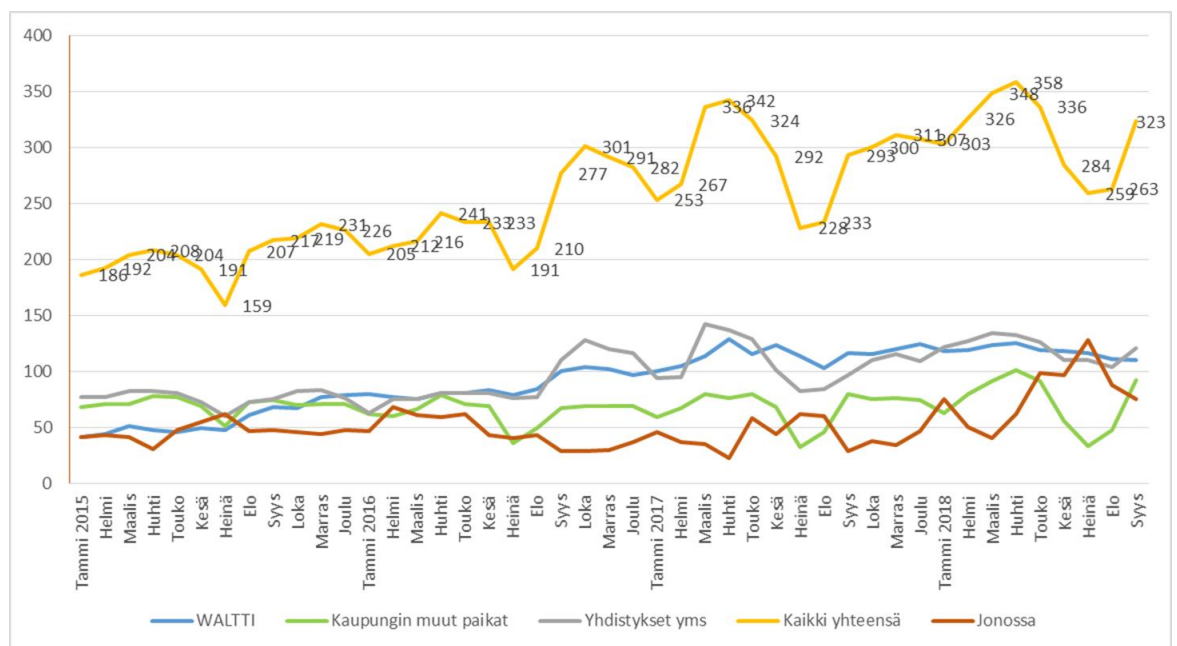
Salon kaupunki tukee työnantajia myös taloudellisesti työllistämistuella mikäli he palkkaavat pitkään työttömänä olleen, nuorisotakuun piirissä olevan nuoren työttömän tai ilman työkokemusta olevan nuoren salolaisen työttömän työnhakijan palkkatyöhön. Työllistämistuki on enimmillään 600 e/kk ja sen kesto on työllistettävän henkilön työttömyysajasta riippuen 6 tai 8 kk. Lisäksi työnantajalle voidaan maksaa 1800 euron rekrytointipalkkio, mikäli kaupungin työllistämistuella aikaan saatu työsuhde kestää

yhdenjaksoisesti vähintään vuoden. Tällä pyritään varmistamaan ettei henkilö jää työn päätyttyä heti uudestaan työttömäksi.

Sen lisäksi että Salon kaupunki järjestää vuosittain nuorille kesätyötä omassa organisaatiossa, voidaan yrityksille ja yhteisöille maksaa nuorten kesätyöllistämistukea, millä kannustetaan ottamaan alle 25-vuotiaita salolaisia nuoria kesätyöhön. Nuorten kesätyöt ja siihen liittyvät tuet on tarkoitettu kaikille salolaisille nuorille.

4.2 Kuntouttava työtoiminnan määrää ja sisältöjä kehitetään jatkuvasti

Kunnan lakisääteinen tehtävä on järjestää kuntalaisille kuntouttavaa työtoimintaa aktivointisuunnitelmien puitteissa. Kuntouttavaan työtoimintaan on panostettu ja määrää kasvatettiin osana työmarkkinatukitoimenpiteitä vuonna 2016 merkittävästi niin omana toimintana kuin ostopalveluina. Kuntouttavaa työtoimintaa organisoii Waltissa työskentelevä kuntouttavan työtoiminnan tiimi. Syyskuussa 2018 Salossa oli 323 henkilöä kuntouttavassa työtoiminnassa, joista yhdistyksissä oli 121, Waltissa 110 ja kaupungin muissa paikoissa 92 henkilöä. Kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen on tullut lisäpainetta 2018 voimaan tulleen työttömyysturvan aktiivimallin myötä, mikä näkyi kesällä 2018 jonotilanteen kasvaessa äkisti.

Kuvio 6. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärien kehitys Salossa ajanjaksolla 1/2015-9/2018.

4.3 Lakisääteisessä TYP-toiminnassa laajaa monialaista yhteistyötä

Varsinais-Suomen monialaisen työllistymistä edistävän yhteispalvelun (TYP, ent. työvoiman palvelukeskus) Salon toimipiste on jatkanut vuodesta 2007 alkanutta palveluaan ja samalla ollut aktiivisesti kehittämässä koko maakunnan TYP-toimintaa valtakunnallisen TYP-lain astuttua voimaan vuonna 2015. TYP palvelee niitä työttömiä, jotka tarvitsevat työllistymiseensä erityistä ja monialaista tukea. TYP-toiminnassa asiakastyötä tehdään yhdessä TE-hallinnon, Kelan sekä kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden kesken. Lisäksi Waltin sisäiset ja ulkoiset yhteistyökumppanit ovat asiakkaan tarpeiden mukaisesti yhteistyössä mukana. Syyskuussa 2018 TYP-palveluissa oli 203 asiakasta.

TYP:n asiakkailta ja pisimpään työttömänä olleilla työnhakijoilla on varsin usein työllistymistä hankaloittavia terveysongelmia. Niin TYP:n kuin pitkään työttömänä olleiden työttömien terveystarkastuksia tehdään Waltissa kahden terveyskeskuksen terveydenhoitajan toimesta. Työttömien työkyvyn arviointeja tehdään Waltissa kahden terveyskeskuksen fysiatrian yksikön lääkärin toimesta 3 päivänä viikossa. Muiden työttömien (alle vuoden työttömyys) terveystarkastuksia tehdään terveysasemilla.

Waltissa asiakkaan on mahdollisuus päästä työ- ja toimintakyvyn arviointiin, joka voidaan toteuttaa räätälöidysti yhdessä terveydenhoitajien, lääkärin, pajatoiminnan, TYP:n ja toiminnallisia arviointijaksoja seuraavan kuntoutuskoordinaattorin toimesta. Waltin terveydenhoitajat ja lääkärit toteuttavat työkyvyn arviointeja myös eläkeselvittelyjä varten. Näistä työttömien terveystarkastuksista Waltissa on kehitetty tuloksellinen ”Salon malli”. Vuonna 2017 pitkäaikaistyöttömien ja TYP-asiakkaiden terveystarkastuksia tehtiin yhteensä 259 kpl. Lääkärin työkyvyn arvioissa oli 130 uutta asiakasta ja uusia eläkkeitä myönnettiin vuoden aikana 27.

Päihdeongelmat ja niiden vaikutus työkykyyn näkyvät Waltin arjen asiakastyössä. Vuonna 2018 on aloitettu tiiviimpi yhteistyö A-klinikan kanssa ja klinikan työntekijä ottaa joka toinen viikko vastaan asiakkaita Waltissa.

4.4 Waltin työpajatoiminta palvelee asiakkaita ja kaupungin toimijoita

Waltin työpajatoiminta palvelee työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) asiakaskuntaa heidän erityistarpeensa huomioiden talon neljällä työpajalla: Tekstiili, Halli, Catering ja Komppi. Työpajatoiminnassa kuntouttavan työtoiminnan osallistujat saavat monipuolista valmennusta työtaitoihinsa ja työelämävalmiuksiinsa. Pajatoiminnassa on mahdollisuus suorittaa tutkinnon osia opinnollistamisen kautta.

Uusimpia työpajatoimintoja ovat Voimalan kahvilapaja, joka aloitti palvelupisteen käynnistämisen yhteydessä huhtikuussa 2017 sekä tammikuusta 2018 alkaen kampuksella toiminut Wlab IoT. Uusille pajoille tullaan lähinnä kuntouttavan työtoiminnan sopimuksilla, eikä edellytyksenä ole TYP-asiakkuutta. Kahvilapajalla on mahdollisuus päästä monipuolisesti tutustumaan erilaisiin kahvilatöihin aina leipomisesta asiakaspalveluun. Wlabin toiminta sen sijaan painottuu mm. ohjelmointiin ja 3D-mallinnukseen.

Pajatoiminnan lisäksi Waltissa järjestetään kuntouttavan työtoiminnan ryhmiä yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneille työnhakijoille. Näitä ovat mm. työkyvyn parantamiseen painottuvat TYKY-ryhmät sekä Iskuryhmä, jossa työkohteina ovat mm. kunnostustyöt eri puolilla Saloa.

4.5 Hankkeiden kautta resursseja kehittämistyöhön

Työllisyyspalveluissa on jatkettu TYP/Walitti-konseptin viitoittamaa innovatiivista kehittämistyötä, jossa tärkeänä välineenä ovat erilaiset kehittämishankkeet. Vuonna 2018 päättyi kaksi ESR hanketta, Party (STM 2015–2018) ja VOITTO (ELY, 2015–2018). Party-hankkeen tavoitteena oli kehittää välineitä (erityisesti ryhmämuotoinen toiminta ja työkyvyn arviointi) pitkään työttömänä olleiden salolaisten työkyvyn ja terveyden ylläpitoon sekä sosiaaliseen kuntoutukseen. Tuloksena juurtui työllisyyspalveluihin TYKY-ryhmätoimintaa, kuntouttavan työtoiminnan ostopalveluryhmiä sekä työkyvyn arvioinnin välineitä. Lisäksi aikuissosiaalityö jatkaa ja edelleen kehittää osaa Party:n

toimintamuodoista (sosiaalinen kuntoutus) tiiviissä yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa. VOITTO ESR – hanke kehitti erityisesti kaupungin työllistämistoimintaa ja kokonaiskoordinaatiota. Hankkeen myötä perustettiin työnhakijoiden palvelupiste Voimala 2.0 sekä kehitettiin mm. työllistämisen tukimuotoja, edelleensijoituksen mallia ja opinnollistamista, jotka kaikki toimivat jatkossakin osana työllisyyspalveluiden toimintaa.

Tällä hetkellä työllisyyspalveluissa toimii kaksi kehittämishanketta. TE-toimiston työllisyyspoliittisella avustuksella osin rahoitettu Kaira-hanke on alkanut vuonna 2017 ja päättyy vuoden 2018 lopussa. Kairassa tarjotaan henkilökohtaista työhönvalmennusta pitkään työttömänä olleille (yli 12kk) salolaisille ja somerolaisille.

Voima –ESR hanke on alkanut syyskuussa 2018 ja jatkuu vuoden 2020 loppuun asti. Hankkeen tavoitteena on kehittää Voimalan toiminnan kautta salolaisten ja erityisesti ikääntyvien työnhakijoiden työllistymistä. Tavoitteena on kehittää työllisyyspalveluiden ja yhteistyökumppaneiden yritys yhteistyön koordinaatiota. Hankkeessa on mukana vahvasti palveluohjaus, johon kehitetään uusia tapoja mm. teknologiaa hyväksikäyttämällä ja Salon kuntakeskuksiin jalkautumalla.

5. Sosiaalipalveluiden työllistämistoiminta tukee osatyökykyisiä

Sosiaalipalvelut toimivat työllistämistoiminnassa läheisessä yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa. Etenkin osatyökykyisten työllistymisen tukeminen sekä pitkäaikaistyöttömien sosiaalinen kuntoutus ovat osa sosiaalipalveluita.

Pitkäaikaistyöttömien ja heikossa työmarkkinatilanteessa olevien salolaisten sosiaalinen kuntoutus toteutetaan aikuissosiaalityössä osana yksilötyötä sekä erilaisissa ryhmätoiminnoissa. Työhön kuuluu aktivointisuunnitelmien laadintaan osallistuminen, asiakkaiden tukeminen arkielämän haasteissa sekä kuntoutus- ja työllisyyspalveluiden pariin ohjaaminen. Omaa ryhmätoimintaa aikuissosiaalityössä järjestetään työttömille Waltissa. Ryhmätoiminnassa painottuu elämänhallinnan ja osallisuuden tukeminen.

Kaupungin sosiaalipalvelut vastaa myös vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevasta toiminnasta ja työtoiminnasta. Tällä hetkellä painotus on ollut työtoiminnassa ja ns. avotyössä, jossa asiakas työskentelee ulkopuolisessa työpaikassa mutta työstä saatu korvaus on työosuusraha. Vuoden 2019 työllisyysbudjettiin on uutena kokeiluna esitetty määrärahaa osa-aikaisten työntekijöiden palkkaamiseksi kaupungin palvelualueille räätälöityihin tehtäviin. Kehitysvammahuollon tuetun työn ohjaajat ovat työnantajan ja asiakkaan tukena, kuten avotyössäkin.

Salon Seudun Työkeskus Oy:n (Kolmituote) tehtävänä on tuottaa alueen kunnille työllistämispalveluita ansiotyönä osatyökykyisille eli vajaakuntoisille tai muuten vaikeassa työmarkkinatilanteessa oleville henkilöille. Salon kaupunki omistaa enemmistön yhtiön osakkeista ja hallinnollisesti määrärahat ja toiminnan ohjaus ovat aikuissosiaalityön alaisena. Osatyökykyisten palkkatyösuhteiden lisäksi Kolmituote tarjoaa työnhakijoille työkokeilujaksoja.

6. Työllisyyspalveluiden budjetissa korostuu työmarkkinatuen kustannukset

Vuonna 2018 työllisyyspalveluiden kustannuksiin oli varattu noin 8,3 miljoonaa euroa. Suurin osa tästä, 4,7 miljoonaa euroa oli varattu kunnan osarahoittamaan

työmarkkinatukeen. Toiseksi suurin menoerä työllisyyspalveluiden taloudessa on kaupungin palkkatuettu työ, johon oli varattu omarahoitusta 2,1 miljoonaa euroa. Työmarkkinatukimaksuja alentaviin toimenpiteisiin oli varattu palkkatukityön lisäksi 216 000 e.

Työllisyysbudjettia kuitenkin leikattiin syksyllä 2018 lisätalousarvion yhteydessä verotulojen odotettua heikomman kertymän katteeksi yhteensä 755 000 eurolla, josta 700 000 e tuli pienentyneistä työmarkkinatukimenoista ja 55 000 euroa palkkatukityöllistämistä. Näin ollen työllisyysbudjetti laski loppuvuodesta 7,52 miljoonaan euroon. Budjetissa on huomioitu erilaiset tuet ja avustukset, kuten palkkatuki, kuntouttavan työtoiminnan valtionkorvaukset ja hankerahoitukset.

Nuorten kesätyöt	169 000
Kaupungin palkkatukityöllistäminen, omarahoitus	2 050 839
Työllistämisavustukset: työllistämistuki työnantajille ja avustukset yhdistyksille	197 000
Työllisyysyksikkö, toimintamenot	275 000
Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP, ei palkat	32 000
Kuntouttava työtoiminta	173 000
Waltin työpajatoiminta	313 000
Palvelupiste Voimala 2.0	17 000
Työllisyys Hankkeet: Kaira, Voitto ja Voima	92 000
Salon osarahoittama työmarkkinatuki	3 984 000
Työmarkkinatukitoimenpiteet	216 000
	€ yhteensä 7 518 839

Taulukko 1. Työllisyyspalveluiden budjetti vuonna 2018.

7. Työllisyyspalvelujen tavoitteet vuosille 2019–2020

Tavoite 1: Kehitetään poikkihallinnollista työllisyydenhoitoa ja kokonaiskoordinaatiota

1.1 Kehitetään työllisyydenhoidon henkilöstön ohjausosaamista entistäkin paremmin asiakaskuntaa palvelevaksi.

1.2 Palveluiden tuotteistamisen avulla selkiytetään toimintaa ja tiedotusta

1.3 Kehitetään kaikille työnhakijoille avointa palvelupistettä Voimalaa erityisesti Voima-hankkeen kautta. Hallintokuntien ja sidosryhmien välisellä yhteistyöllä kehitetään toimintamalli palvelemaan työttömien työnhakijoiden työllistymistä, aktiivisuutta, osallisuutta, työkykyä ja hyvinvointia.

1.4 Yritysyhteistyötä syvennetään. Työllisyyspalvelujen sisäisen yritysyhteistyön koordinaatiota, yhteistyötä ja tiedonkulkua parannetaan. Haetaan uusia keinoja työllisyyden edistämiseen; yhteishankinta- ja rekrytointikoulutuksen tukeminen, Voimala 2.0, rekrytointitapahtumat, yritysten omat tilaisuudet. Selvitetään seudun työvoimareservit, mm. maahanmuuttajat, pendelöijät ja ammatinvaihtajat ja reservien hyödyntäminen.

1.5 Edistetään paikallisten välityömarkkinoiden sujuvuutta ja vaikuttavuutta monipuolisella yhteistyöllä yhdistysten ja muiden oleellisten toimijoiden kanssa.

1.6 Uusien avausten ja kokeilujen kautta haetaan innovatiivisia toimintamalleja työllisyyden edistämiseksi. Hyödynnetään digitaalisia kanavia asiakkaiden palvelemiseksi sekä kehitetään eri kohderyhmien sähköisen työnhaun tukea erityisesti Voima-hankkeessa.

Tavoite 2: Pitkäaikaistyöttömyys vähenee

2.1 Jatketaan kunnan työmarkkinatukilistan analyysiin pohjautuvaa ja kohderyhmän tarpeisiin vastaavaa palvelujen kehittämistoimintaa. Työmarkkinatukilistan kasvun hillitsemiseen tähtäävät asiakaslähtöiset toimenpiteet eli pyritään kääntämään passiivitukeen käytetyt kustannukset aktivoiviin ja työllisyyttä edistäviin toimiin.

2.2 Kaupungin palkkatuetussa työssä panostetaan vaikuttavuuteen. Jatketaan edelleensijoitusta yrityksiin. Opinnollistamisen hyödyntäminen ja henkilökohtaisen valmennuksen tarjoaminen palkkatuetussa työssä.

2.3 Pitkään työttömänä olleiden työkykyä tuetaan: Terveystarkastusten ja lääkäreiden palveluissa varmistetaan työttömien terveystarkastuksiin pääseminen ja lääkäreiden palveluissa. Panostetaan työttömien terveyspalvelun markkinoimiseen kohderyhmälle. Työnhakijan osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen tehdään yksilöllistä ohjaustyötä sekä tiivistä yhteistyötä Salon seudun ammattiopiston kanssa.

2.4 Hyödynnetään toimenpiteiden ja tapahtumien suunnittelussa Kelan 200 pv työmarkkinatuella olleiden ennakoititietoa.

Tavoite 3: Panostetaan nuorisotyöttömyyden pienentämiseen

3.1 Nuorten kiinnittymistä koulutukseen, työelämään tai tarvitsemiinsa palveluihin tuetaan monipuolisilla ohjaus-, valmennus- ja neuvontapalveluilla. Nuorten työttömyyteen pyritään vaikuttamaan ennaltaehkäisevästi, ennen työttömyyden pitkittymistä tukemalla nuoren omia voimavaroja ja tarjoamalla erilaisia mahdollisuuksia työelämätaitojen harjoitteluun. Nuorisotakuun toteuttaminen.

3.2 Vaikeimmin työllistyvien ja erityistä tukea tarvitsevien nuorten palveluja kehitetään. Asiaa ratkotaan asiantuntijatyöryhmän toimesta. Työryhmä käsittelee asiakastyössä esille nousseet kehittämisen tarpeessa olevat tai puuttuvat palvelut, antaa konkreettisen ratkaisuehdotuksensa niihin, vie käytäntöön ja seuraa toimenpiteiden toteutumista. Kokeilukulttuurin tuominen osaksi toimintaa.

3.3 Ohjaamo-toimintaa toteutetaan ja kehitetään verkostomaisena yhteistyönä asiakastarpeet huomioiden

3.4 Työhön suuntaavien pitkään työttömänä olleiden nuorten työmahdollisuuksia lisätään; yritysyhteistyö, tapahtumat, kampanjat.

Tavoite 4: Erityistä tukea tarvitsevien työnhakijoiden palvelut

4.1 Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) kehittää Salossa asiakkaiden sisäänottoa ja asiakkaiden kartoitusjakson sisältöjä.

4.2 Waltin työpajatoiminnan sisältöä, laatua ja vaikuttavuutta kehitetään edelleen mm. opinnollistamisen avulla työnhakijoiden jatkotyöllistymistä tukien.

4.3 Työllisyys-, sosiaali- ja vammaispalveluiden välimaastossa olevien asiakkaiden palvelupolkuja ja vastuunjakoa selvitetään TYP:n, sosiaalipalvelun ja vammaispalvelun yhteistyössä.

4.4 Mielenterveys- ja päihdepalveluiden kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetään.

4.5 Kuntouttavan työtoiminnan määrä ja laatu pidetään riittävänä kohderyhmän tarpeisiin nähden.

- Kehitetään kuntouttavan työtoiminnan sisältöjä asiakaskunnan tarpeita vastaaviksi ja jatkotyöllistymistä edistäväksi.
- Nuorten ja maahanmuuttajien erityistarpeet huomioidaan toiminnan järjestämisessä.

- Lisätään ohjauksen avulla kuntouttavan työtoiminnan vaikuttavuutta ja virtaustehokkuutta sekä samalla jatkopolkuja mm. työhön ja koulutukseen.
 - Kehitetään edelleen opinnollistamista osana kuntouttavan työtoiminnan palvelua kohderyhmänä erityisesti ammattikouluttamattomat nuoret.
 - Lisätään kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden osallisuutta.
 - Kuntouttavan työtoiminnan työpaikkaohjaajien ohjausosaamista kehitetään ja yhteistoimintaa lisätään koulutuksilla ja yhteisillä tapaamisilla.
- 4.6 Maahanmuuttajien työllistymisen tukemiseen panostetaan mm. palvelupiste Voimalan toiminnassa.

Tavoite 5: Huomioidaan tulevat muutokset toiminnassa

5.1 Maakuntaudistukseen ja tuleviin sote- ja kasvupalveluihin valmistautumiseen liittyvät toimet. Osallistutaan aktiivisesti Varsinais-Suomen TE-toimiston kasvupalvelupilotin valmisteluun ja varaudutaan tarvittaessa tarpeellisiin toimenpiteisiin (esim. asiakasohjaus).

5.2 Reagointiherkkyys työllisyyden kentässä tapahtuviin positiivisiin ja negatiivisiin muutoksiin, vastataan nopeasti konkreettisilla toimenpiteillä

5.3 Waltin toiminnan jatkuvuus turvataan nykyisen vuokrasopimuksen päättyessä keväällä 2020.

8. Työllisyysohjelman toteutusta seurataan säännöllisesti

Työllisyysohjelman toteutusvastuut jaetaan osatavoitteiden mukaisesti eri toteuttajien kesken ja laaditaan toimenpiteille aikataulus. Toteutusta ja seurantaa tehdään 1-2 kuukauden välein kokoontuvan seurantaryhmän toimesta. Osittain tavoitteiden toteutumista seurataan myös kuukausittain kokoontuvan työllisyystyöryhmän puitteissa, etenkin maakuntaudistukseen liittyvissä asioissa. Toimintaa raportoidaan kuukausittain julkaistavassa työllisyysseurannassa.